

ZALECENIE RADY**z dnia 9 lipca 2019 r.****w sprawie krajowego programu reform Węgier na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Węgry programu konwergencji na 2019 r.**

(2019/C 301/17)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 21 listopada 2018 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2019 r. Uwzględniła ona w należyłym stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 21 listopada 2018 r. na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 ⁽²⁾ Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Węgier jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji.
- (2) Sprawozdanie krajowe 2019 dotyczące Węgier zostało opublikowane w dniu 27 lutego 2019 r. Zawiera ono ocenę postępów Węgier w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 13 lipca 2018 r. ⁽³⁾, działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Węgier w realizacji ich krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ Dz.U. C 320 z 10.9.2018, s. 72.

- (3) W dniu 30 kwietnia 2019 r. Węgry przedłożyły swój krajowy program reform na 2019 r. oraz swój program konwergencji na 2019 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednocześnie ocenie.
- (4) Odpowiednie zalecenia dla tego kraju znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych („fundusze ESI”) na lata 2014–2020. Jak przewidziano w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013⁽⁴⁾, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach, w przypadku gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła więcej szczegółowych informacji na temat sposobu wykorzystania przez nią tego przepisu w wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność funduszy ESI z należytym zarządzaniem gospodarczym.
- (5) Węgry są obecnie objęte funkcją zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu oraz podlegają regule dotyczącej zadłużenia. W programie konwergencji na 2019 r. rząd planuje poprawę deficytu nominalnego do poziomu 1,8 % produktu krajowego brutto (PKB) w 2019 r. – z 2,2 % w 2018 r. Zgodnie z planem deficyt ma się w dalszym ciągu stopniowo poprawiać – do 1,2 % w 2021 r. – aż do osiągnięcia równowagi budżetowej w 2023 r. Ponownie przeliczone saldo strukturalne⁽⁵⁾ wskazuje, że w 2022 r. Węgry byłyby bliskie osiągnięcia swojego średniookresowego celu budżetowego (który został zmieniony z deficytu strukturalnego w wysokości 1,5 % PKB w 2019 r. do poziomu 1,0 % PKB począwszy od 2020 r.), a w kolejnym roku osiągnęłyby ten cel. Zgodnie z programem konwergencji przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB będzie stopniowo spadać do poziomu poniżej 60 % do końca 2022 r. Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto te prognozy budżetowe, jest wiarygodny dla 2019 r., natomiast od 2020 r. opiera się na wyraźnie korzystnych założeniach, co stwarza ryzyko dla osiągnięcia celów dotyczących deficytu. Jednocześnie środki niezbędne do wsparcia realizacji planowanych celów dotyczących deficytu począwszy od 2020 r. nie zostały jeszcze dostatecznie sprecyzowane.
- (6) W dniu 22 czerwca 2018 r. Rada, zgodnie z art. 121 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, stwierdziła, że na Węgrzech w 2017 r. wystąpiło znaczące odnotowane odstępstwo od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego. W związku ze stwierdzonym znaczącym odstępstwem Rada w dniu 22 czerwca 2018 r. wydała zalecenie⁽⁶⁾, w którym zaleciła Węgrom przedsięwzięcie koniecznych środków w celu zapewnienia, by stopa wzrostu nominalnego publicznych wydatków pierwotnych netto⁽⁷⁾ nie przekroczyła 2,8 % w 2018 r., co odpowiada rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 1,0 % PKB. W dniu 4 grudnia 2018 r. Rada przyjęła decyzję (UE) 2018/2028⁽⁸⁾ stwierdzającą, że Węgry nie podjęły skutecznych działań w odpowiedzi na jej zalecenie z dnia 22 czerwca 2018 r., i wydała zmienione zalecenie⁽⁹⁾. W zaleceniu z dnia 4 grudnia 2018 r. Rada wezwała Węgry do przedsięwzięcia koniecznych środków w celu zapewnienia, by stopa wzrostu nominalnego publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 3,3 % w 2019 r., co odpowiada rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 1,0 % PKB. W dniu 14 czerwca 2019 r. Rada przyjęła decyzję (UE) 2019/1003⁽¹⁰⁾ stwierdzającą, że Węgry nie podjęły skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 4 grudnia 2018 r. Ponadto na podstawie danych dotyczących wyniku budżetu za 2018 r. stwierdzono, że na Węgrzech wystąpiło znaczące odstępstwo od zalecanej korekty w 2018 r.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁽⁵⁾ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe, ponownie przeliczone przez Komisję przy użyciu wspólnie uzgodnionej metodyki.

⁽⁶⁾ Zalecenie Rady z dnia 22 czerwca 2018 r. mające na celu skorygowanie znaczącego odnotowanego odstępstwa od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego na Węgrzech (Dz.U. C 223 z 27.6.2018, s. 1).

⁽⁷⁾ Publiczne wydatki pierwotne netto to wydatki publiczne ogółem z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek, wydatków na programy unijne w pełni równoważonych dochodami z funduszy unijnych oraz niedyskrecjonalnych zmian w wydatkach na zasiłki dla bezrobotnych. Nakłady brutto na środki trwałe finansowane z zasobów krajowych rozkłada się na okres czterech lat. Uwzględnia się dyskrecyjne środki po stronie dochodów lub prawnie przewidziany wzrost dochodów. Środki jednorazowe, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, są saldowane.

⁽⁸⁾ Decyzja Rady (UE) 2018/2028 z dnia 4 grudnia 2018 r. stwierdzająca, że Węgry nie podjęły skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 22 czerwca 2018 r. (Dz.U. L 325 z 20.12.2018, s. 29).

⁽⁹⁾ Zalecenie Rady z dnia 4 grudnia 2018 r. mające na celu skorygowanie odnotowanego znaczącego odnotowanego odstępstwa od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego na Węgrzech (Dz.U. C 460 z 21.12.2018, s. 4).

⁽¹⁰⁾ Decyzja Rady (UE) 2019/1003 z dnia 14 czerwca 2019 r. stwierdzająca, że Węgry nie podjęły skutecznych działań w odpowiedzi na zalecenie Rady z dnia 4 grudnia 2018 r. (Dz.U. L 163 z 20.6.2019, s. 64).

- (7) Zgodnie z art. 121 ust. 4 Traktatu i art. 10 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 w dniu 5 czerwca 2019 r. Komisja wystosowała do Węgier ostrzeżenie w sprawie odnotowanego w 2018 r. znaczącego odstępstwa od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego. W dniu 14 czerwca 2019 r. Rada przyjęła kolejne zalecenie ⁽¹¹⁾, w którym potwierdzono, że Węgry powinny podjąć środki niezbędne do zapewnienia, by stopa wzrostu nominalnego publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 3,3 % w 2019 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 1,0 % PKB. Prognoza Komisji z wiosny 2019 r. wskazuje na ryzyko wystąpienia odstępstwa od tego zalecenia w 2019 r.
- (8) W zaleceniu z dnia 14 czerwca 2019 r. Rada zaleciła Węgrom podjęcie środków niezbędnych do zapewnienia, by stopa wzrostu nominalnego publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 4,7 % w 2020 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej na poziomie 0,75 % PKB. W ten sposób Węgry powróciłyby na właściwą ścieżkę dostosowania prowadzącą do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego. Według prognozy Komisji z wiosny 2019 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki istnieje ryzyko odstępstwa od tego wymogu w 2020 r. Ogólnie rzecz biorąc, Rada jest zdania, że od 2019 r. konieczne będą znaczące dodatkowe działania, aby spełnić wymogi paktu stabilności i wzrostu, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 14 czerwca 2019 r., i w celu skorygowania odnotowanego znaczącego odstępstwa od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego.
- (9) Odnotowano znaczącą poprawę ogólnego wskaźnika zatrudnienia w warunkach silnego ożywienia gospodarczego, ale sytuacja ta nie przyniosła jednakowych korzyści wszystkim grupom. Różnice pod względem zatrudnienia i wynagrodzeń między grupami osób o różnych umiejętnościach oraz między mężczyznami i kobietami w dalszym ciągu są duże w porównaniu ze średnią unijną. Różnica wskaźnika zatrudnienia kobiet i mężczyzn jest znacząca częściowo ze względu na ograniczoną podaż dobrej jakości opieki nad dziećmi. W przypadku różnych grup szczególnie wrażliwych, w tym Romów i osób z niepełnosprawnościami, odnotowuje się słabe wyniki na rynku pracy. Pomimo ograniczenia programu prac publicznych, który nie jest skuteczny w pomaganiu uczestnikom w znalezieniu zatrudnienia na pierwotnym rynku pracy, jego skala jest wciąż duża. Inne strategie pomagające osobom bezrobotnym lub biernym zawodowo w znalezieniu pracy lub szkolenia nie są odpowiednio ukierunkowane. Rozwój umiejętności cyfrowych mógłby pomóc w zwiększeniu zdolności do zatrudnienia. Ostatnio wprowadzone środki mają na celu przywrócenie emerytów do aktywności zawodowej, a z czasem – zwiększenie liczby pracujących emerytów. Od 2013 r. poprawia się ogólna sytuacja, jeżeli chodzi o ubóstwo na Węgrzech. Okres wypłacania świadczeń dla bezrobotnych jest najkrótszy w Unii i wynosi maksymalnie trzy miesiące, a więc znacznie mniej niż średni czas potrzebny na znalezienie pracy.
- (10) Zmniejsza się odsetek osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Obserwuje się wyraźne przejście od świadczeń społecznych do wsparcia rodzin związanego z zatrudnieniem oraz świadczeń rzeczowych, które jednak nie są w wystarczającym stopniu nakierowane na osoby ubogie. Zwiększyły się dotacje na zakup własnego mieszkania, ale nie odnotowano poprawy w zakresie podaży mieszkań socjalnych.
- (11) Wyniki kształcenia są na poziomie niższym od średniej unijnej i świadczą o dużych rozbieżnościach terytorialnych. Wskaźnik wczesnego kończenia nauki jest wyższy, a odsetek osób z wyższym wykształceniem – niższy niż średnia unijna. System edukacji utrudnia mobilność społeczną. Na wczesnym etapie kształcenia uczniowie kierowani są do różnych rodzajów szkół, o dużym zróżnicowaniu wyników kształcenia i ścieżek zatrudnienia. Odsetek szkół podstawowych, w których większość uczniów stanowią Romowie, zwiększył się z 10 % w 2008 r. do 15 % w 2017 r. Wpływ wprowadzonych ostatnio środków mających na celu równomierne rozmieszczenie w szkołach uczniów z grup defaworyzowanych jest ograniczony z powodu zwolnienia szkół niepaństwowych z obowiązku przyjmowania takich uczniów. Dzieci z grup defaworyzowanych najczęściej uczęszczają do szkół średnich zawodowych, które charakteryzują się gorszym poziomem w zakresie umiejętności podstawowych i wyższym wskaźnikiem wczesnego kończenia nauki, a absolwenci tych szkół mają gorsze perspektywy zawodowe i płacowe. Niskie uczestnictwo grup defaworyzowanych, w szczególności Romów, w wysokiej jakości edukacji to stracona szansa budowania ludzkiego kapitału. W dalszym ciągu problemem jest też niedobór nauczycieli. W ostatnich latach płace nauczycieli wzrosły, ale wciąż są stosunkowo niskie w porównaniu z zarobkami innych absolwentów szkolnictwa wyższego. Niewielka liczba studentów szkolnictwa wyższego kłóci się z dużym popytem na wysoko wykwalifikowanych pracowników oraz różnicą w poziomie wynagrodzeń absolwentów szkolnictwa wyższego w porównaniu z innymi pracownikami, która jest najwyższa w Unii. Węgierskie instytucje szkolnictwa wyższego mają najmniejszą autonomię finansową w Unii. Ponadto nowelizacja ustawy o szkolnictwie wyższym w kwietniu 2017 r., w której ustanowiono dodatkowe wymagania dla międzynarodowych uczelni działających na Węgrzech, wzbudziła dalsze obawy co do wolności nauki. W 2018 r. najwyżej notowany w międzynarodowych rankingach uniwersytet na Węgrzech zapowiedział, że zamierza opuścić ten kraj ze względu na niepewność prawa, jaką stwarza ta nowelizacja.

⁽¹¹⁾ Zalecenie Rady z dnia 14 czerwca 2019 r. mające na celu skorygowanie znaczącego odnotowanego odstępstwa od ścieżki dostosowania prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego na Węgrzech (Dz.U. C 210 z 21.6.2019, s. 4).

- (12) Pod względem stanu zdrowia ludności Węgry pozostają w tyle za większością pozostałych państw członkowskich, co jest odzwierciedleniem zarówno niezdrowego stylu życia, jak i ograniczonej efektywności systemu opieki zdrowotnej. Współczynniki dotyczące palenia, nadużywania alkoholu i otyłości należą do najwyższych w Unii. Węgrzy są jednymi z obywateli Unii, którzy są najbardziej narażeni na przedwczesny zgon z powodu złej jakości powietrza. Liczba zgonów możliwych do uniknięcia jest jedną z najwyższych w Unii, częściowo na skutek niewystarczających badań przesiewowych i niewłaściwego zarządzania podstawową opieką zdrowotną. Obserwuje się znaczące różnice społeczno-ekonomiczne w dostępie do dobrej jakości opieki. Wydatki publiczne na opiekę zdrowotną są niższe od średniej unijnej i mieszkańcy polegają na opłatach własnych, aby uzyskać dostęp do dobrej jakości świadczeń, co stwarza ryzyko dalszego pogłębienia się nierówności społeczno-ekonomicznych pod względem stanu zdrowia. System opieki zdrowotnej opiera się w dużej mierze na szpitalach, a podstawowa opieka zdrowotna ma pewne słabe punkty, zwłaszcza w zakresie wczesnego wykrywania chorób przewlekłych i zapobiegania tym chorobom. Znaczący niedobór pracowników opieki zdrowotnej, w szczególności lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i pielęgniarek, ogranicza dostęp do opieki na uboższych obszarach.
- (13) Zwiększenie zdolności badawczych i innowacyjnych mogłoby poprawić skromne wyniki Węgier w zakresie innowacji i zwiększyć wydajność. Niski poziom akumulacji aktywów intelektualnych znajduje odzwierciedlenie w małej liczbie zgłoszeń patentów, znaków towarowych i wzorów, niewielkiej liczbie innowacyjnych przedsiębiorstw oraz niskim poziomie umiędzynarodowienia małych i średnich przedsiębiorstw. Mniejsze firmy szczególnie niechętnie podejmują się innowacji, co ogranicza ich uczestnictwo w globalnych łańcuchach wartości. Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw skupia się w kilku dużych przedsiębiorstwach, głównie tych znajdujących się w posiadaniu kapitału zagranicznego, i korzysta z hojnego wsparcia rządu. Wsparcie współpracy między środowiskiem nauki i biznesem przyczyniłoby się do lepszych wyników w zakresie innowacji i transferu technologii. Niekorzystny wpływ na jakość publicznej działalności naukowej wywiera nieefektywna polityka w dziedzinie badań i rozwoju oraz niedofinansowanie – wydatki sektora publicznego na badania naukowe i rozwój są znacznie niższe od średniej unijnej. Wprowadzone w ostatnim czasie środki z zakresu polityki, których celem jest zmniejszenie finansowania i ograniczenie niezależności środowisk akademickich i badawczych, stwarzają niepewność w tych środowiskach, co może skutkować emigracją największych talentów naukowych i stwarzać ryzyko trwałego spadku jakości badań.
- (14) Niska jakość sieci połączeń lokalnego transportu publicznego oraz wysokie koszty dojazdów do pracy przyczyniają się do bezrobocia na obszarach defaworyzowanych. Zły stan sieci transportu drogowego i kolejowego utrudnia mobilność i pogarsza bezpieczeństwo podróży; w złym stanie jest ponad połowa dróg, zwłaszcza w regionach defaworyzowanych. Sieci transportowe koncentrują się w Budapeszcie, natomiast w pozostałej części kraju sieci lokalne i połączenia transwersalne nie są dobrze rozwinięte. Zagęszczenie ruchu stanowi coraz większy problem i przeszkodę dla wydajności na obszarach miejskich Węgier. Co więcej, w ciągu ostatnich pięciu lat znacząco zwiększyły się emisje gazów cieplarnianych z transportu drogowego.
- (15) W dalszym ciągu słaba jest efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym. Należy przygotować sieć elektroenergetyczną na rosnącą rolę zdecentralizowanej produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł. Połowa obszaru Węgier jest w znacznym stopniu wystawiona na zagrożenia związane ze zmianą klimatu, w tym susze i powodzie, które sprawiają, że istnieje potrzeba inwestowania w gospodarkę wodną najważniejszych rzek. Powodem do niepokoju jest wciąż zanieczyszczenie powietrza i jakość wody. Głównymi źródłami zanieczyszczenia są: spalanie paliw stałych w domach oraz emisje z sektorów rolnictwa i transportu. Gospodarka o obiegu zamkniętym jest jeszcze na wstępnym etapie, a recykling odpadów komunalnych jest słabo rozwinięty; Węgry nie dysponują też odpowiednimi instrumentami gospodarczymi, aby sprostać wyzwaniom w obszarze środowiska naturalnego.
- (16) W dalszym ciągu zastrzeżenia budzi zapobieganie korupcji i ściganie przestępstw korupcyjnych. Szereg wskaźników świadczy o tym, że w ostatnich latach zwiększyło się narażenie Węgier na korupcję. Ryzyko korupcji i faworytyzm zakłócają podział zasobów, jako że nie trafiają one do najbardziej wydajnych przedsiębiorstw. Kluczowe znaczenie w walce z korupcją ma funkcjonowanie prokuratury. Wydaje się, że z powodzeniem zastosowano środki zwalczające korupcję na niskich szczeblach, ale nie ma oznak zdecydowanych działań w celu ścigania przestępstw korupcyjnych z udziałem urzędników wysokiego szczebla lub ich bezpośrednich współpracowników w przypadku pojawienia się poważnych zarzutów. Zastrzeżenia budzi kwestia odpowiedzialności za decyzje o zamykaniu dochodzeń, ponieważ nie ma skutecznych środków odwoławczych od takich decyzji. Zapobieganie korupcji jeszcze bardziej utrudnia fakt, że instytucje publiczne stosują różne restrykcje, w tym zniechęcające opłaty za dostęp do informacji.

- (17) Niezależność, wydajność i jakość systemu wymiaru sprawiedliwości mają podstawowe znaczenie dla przyciągnięcia biznesu i umożliwienia wzrostu gospodarczego. Uważa się, że mechanizmy kontroli i równowagi, które są niezbędne do zapewnienia niezależności sądów, znajdują się pod dalszą presją w ramach systemu sądów powszechnych. Krajowa Rada Sądownictwa napotyka coraz większe wyzwania w zapewnianiu przeciwwagi dla uprawnień Przewodniczącego Krajowego Biura Sądownictwa. Pojawiają się pytania co do konsekwencji tej sytuacji dla niezależności sądów. Jeżeli chodzi o prawo dotyczące sądów administracyjnych, należy zauważyć, że w dniu 30 maja 2019 r. rząd przedstawił projekt ustawy wycofującej ustawę o wejściu w życie tych przepisów i o odnośnych zasadach przejściowych.
- (18) Ramy udzielania zamówień publicznych zostały w ostatnich latach usprawnione, ale wciąż utrzymują się przeszkody hamujące konkurencję. Należą do nich między innymi: stosowanie procedur o ograniczonym zasięgu publikacji zaproszenia do składania ofert oraz nieprawidłowości systemowe w postępowaniach przetargowych, w szczególności związane z nieodpowiednimi kryteriami kwalifikacji i kryteriami udzielenia zamówienia oraz nierównym traktowaniem oferentów. Choć niektóre wskaźniki wykazują poprawę, to liczba postępowań z udziałem tylko jednego oferenta jest nadal wysoka. Skuteczne stosowanie elektronicznych zamówień publicznych mogłoby w większym stopniu poprawić efektywność i przejrzystość.
- (19) Węgierskie struktury i procesy dialogu społecznego są nadal słabo rozwinięte i nie umożliwiają konstruktywnego zaangażowania partnerów społecznych w kształtowanie i realizację polityki. Niedociągnięcia w zaangażowaniu zainteresowanych stron i ograniczona przejrzystość mają negatywny wpływ na podstawy naukowe kształtowania polityki oraz jakość tego procesu. Taki stan rzeczy skutkuje częstymi i nieprzewidywalnymi zmianami przepisów oraz zniechęca do inwestycji o wysokiej wartości dodanej.
- (20) Wdrożono środki mające na celu dalszą poprawę systemu podatkowego, lecz niektóre wyzwania wciąż są aktualne. Opodatkowanie pracy zmalało, ale nadal jest wysokie w przypadku osób o niskich dochodach. Podatki sektorowe oraz duża liczba małych podatków komplikują system podatkowy i przyczyniają się do wzrostu kosztów przestrzegania przepisów, zwłaszcza dla mniejszych firm.
- (21) Bariery regulacyjne i zaangażowanie państwa w rynek produktowy są przeszkodą w wyborze efektywnych przedsiębiorstw i ograniczają konkurencję. Władze w dalszym ciągu powierzają pewne usługi przedsiębiorstwom państwowym lub przedsiębiorstwom prywatnym specjalnie do tego celu utworzonym. Pewne służące określonym celom przepisy prawa i środki oraz przyznawane ad hoc zwolnienia z kontroli konkurencji utrudniają funkcjonowanie rynku i ograniczają inwestycje. Kolejnym problemem jest nieprzewidywalność ram prawnych, szczególnie w sektorze detalicznym, który w ostatnich latach doświadczył częstych zmian przepisów. W ubiegłym roku wprowadzono przepisy nakładające obowiązek posiadania dodatkowego specjalnego zezwolenia na zmiany sposobu wykorzystania lub struktury placówek handlu detalicznego. Utrzymują się też restrykcyjne przepisy dotyczące zawodów regulowanych. Brak konkurencji w tych sektorach może być szkodliwy dla innowacyjności i efektywności.
- (22) Walka z agresywnym planowaniem podatkowym jest niezbędna do tego, by systemy podatkowe były bardziej wydajne i sprawiedliwe. Odczuwane przez inne państwa członkowskie skutki uboczne strategii agresywnego planowania podatkowego stosowanych przez podatników wymagają skoordynowanych działań w ramach polityk krajowych w celu uzupełnienia prawodawstwa Unii. Węgry zastosowały środki przeciwdziałające agresywnemu planowaniu podatkowemu, ale kraj ten odnotowuje stosunkowo wysokie wpływy i odpływy kapitału za pośrednictwem jednostek specjalnego przeznaczenia, które nie mają żadnego wpływu lub tylko niewielki wpływ na gospodarkę realną. Brak podatków u źródła od dywidend, odsetek i opłat licencyjnych wypłacanych poza UE (tzn. przez rezydentów unijnych na rzecz rezydentów państw trzecich) przez przedsiębiorstwa z siedzibą na Węgrzech może prowadzić do zupełnego braku opodatkowania takich płatności w przypadku, gdy nie podlegają one podatkowi również w kraju odbiorcy.
- (23) Programowanie funduszy unijnych na lata 2021–2027 mogłoby pomóc w wyeliminowaniu niektórych braków wskazanych w zaleceniach, zwłaszcza w obszarach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego 2019. Pozwoliłoby to Węgrom na jak najlepsze wykorzystanie tych funduszy w odniesieniu do wskazanych sektorów, z uwzględnieniem różnic regionalnych.

- (24) W ramach europejskiego semestru 2019 Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Węgier, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym 2019. Komisja oceniła również program konwergencji na 2019 r., krajowy program reform na 2019 r. i działania podjęte w związku z zaleceniami skierowanymi do Węgier w poprzednich latach. Komisja wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki fiskalnej i społeczno-gospodarczej na Węgrzech, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie opracowanego na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (25) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program konwergencji na 2019 r., a jej opinia ⁽¹²⁾ znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej.

NINIEJSZYM ZALECA Węgrom podjęcie w latach 2019 i 2020 działań mających na celu:

1. Zapewnienie przestrzegania zalecenia Rady z dnia 14 czerwca 2019 r. w celu skorygowania znacznego odstępstwa od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego.
2. Kontynuowanie integracji na rynku pracy grup najbardziej wrażliwych, w szczególności przez podnoszenie kwalifikacji, oraz poprawę adekwatności pomocy społecznej i świadczeń dla bezrobotnych. Poprawę wyników kształcenia oraz zwiększenie uczestnictwa grup defaworyzowanych, zwłaszcza Romów, w wysokiej jakości powszechnym systemie edukacji. Poprawę stanu zdrowia ludności przez wspieranie środków w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz wzmocnienie podstawowej opieki zdrowotnej.
3. Skoncentrowanie polityki gospodarczej związanej z inwestycjami na badaniach naukowych i innowacjach, niskoemisyjnej energii, infrastrukturze transportowej, gospodarowaniu odpadami oraz efektywności energetycznej i efektywnym gospodarowaniu zasobami, z uwzględnieniem różnic regionalnych. Poprawę konkurencji w udzielaniu zamówień publicznych.
4. Wzmocnienie ram antykorupcyjnych, w tym przez zwiększenie skuteczności działań prokuratorskich i poprawę dostępu do informacji, oraz wzmocnienie niezależności sądów. Poprawę jakości i przejrzystości procesu decyzyjnego przez skuteczny dialog społeczny i utrzymywanie kontaktów z pozostałymi zainteresowanymi stronami oraz regularne, odpowiednie oceny skutków. Dalsze upraszczanie systemu podatkowego, a zarazem wzmocnienie odporności tego systemu na ryzyko agresywnego planowania podatkowego. Poprawę konkurencji oraz przewidywalności regulacji w sektorze usług.

Sporządzono w Brukseli dnia 9 lipca 2019 r.

W imieniu Rady
M. LINTILÄ
Przewodniczący

⁽¹²⁾ Na mocy art. 9 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.